

Kultur- och
fritidsnämnden

Yttrande över motion - Motion handlingsplan mot hedersförtryck

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns och översänds till Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över motion – Motion handlingsplan mot hedersförtryck vilken skrivits av Stefan Kristic (L) och Helen Wretling (L). Yttrandet över motionen ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 26 oktober 2016.

Motionen yrkar på fem olika insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Det är att inrätta en handlingsplan, genomföra en kartläggning av hederskulturen bland unga i Eskilstuna, inrätta en samverkansgrupp, utbildningsinsatser och att inrätta en hjälptelefon. Syftet med åtgärderna är att öka engagemanget för frågan och skapa ett långsiktigt förebyggande arbete mot hederskulturen.

Nämnden föreslår att istället för en handlingsplan ska berörda avdelningar se över sina rutiner och riktlinjer för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och skapa nya där det behövs. När det gäller kartläggningen vill nämnden hänvisa till den stora kartläggningen Elvahundra som Varken hora eller kuvad har genomfört. Det kan vara bra om en samverkansgrupp bildas som arbetar med frågan under förutsättningen att det finns ett tydligt mandat, uppdragsbeskrivning och syfte för gruppen. Utbildning är bra för de yrkesgrupper som kommer i direkt kontakt med hedersrelaterat våld och förtryck. Det Eskilstuna kommun föreslås göra i frågan om hjälptelefon är att samla ihop redan befintliga hjälptelefoner och presentera dem på webben.

Ärendebeskrivning

Den 9 maj 2016 lämnade Stefan Kristic (L) och Helen Wretling (L) in en motion på åtgärder för att motverka hedersförtryck i Eskilstuna kommun.

Motionärerna yrkar på följande:

- Att Eskilstuna kommun inrättar en handlingsplan mot hedersförtryck
- Att kommunfullmäktige ger uppdrag åt Barn- och utbildningsförvaltningen att genomföra en kartläggning bland skolor för att se hur utbredd hederskulturen är bland unga
- Att kommunen inrättar en samverkansgrupp med representanter från berörda myndigheter och organisationer som ska verka mot hedersförtryck
- Att medarbetare inom berörda förvaltningar utbildas för att öka kunskapen och skapa samsyn
- Att Eskilstuna kommun tar initiativet till att inleda ett samarbete med andra aktörer för att inrätta en hjälptelefon för unga som utsätts för hedersrelaterat förtryck

Syftet med åtgärderna är att öka engagemanget för frågan och skapa ett långsiktigt förebyggande arbete mot hederskulturen.

Yttrande

När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck har det många beröringspunkter med mäns våld mot kvinnor. Båda har sin grund i kön, makt, sexualitet och kulturella föreställningar om dessa. Våldet och förtrycket utövas ofta i en nära relation där den våldsutsatta på olika sätt är beroende och känslomässigt bunden till förövaren eller förövarna. Det som kan vara skillnaden är att det hederrelaterade våldet och förtrycket har en kollektiv karaktär och har en större legitimitet hos inblandade i omgivningen, samt att utövandet av våldet i större utsträckning kan vara en kollektiv handling med fler än en förövare inblandade. De flesta som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är flickor och unga kvinnor, men även unga män, homo-, bi-, och transsexuella personer av båda könen drabbas.

När en person blir utsatt för våld i en nära relation finns det oftast fler runt omkring som också blir påverkade och drabbade. I synnerhet barn och syskon.

Frågan om hedersrelaterat våld och förtryck är viktig och det är bra att den synliggörs och lyfts upp på agendan. Genom att problematiken är komplex har samråd skett mellan de förvaltningar vars nämnder är remissinstanser; Barn- och utbildningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Socialförvaltningen, Torshälla stads förvaltning och Vård- och omsorgsförvaltningen. Till samrådet kom medskick från skolkuratorer och personal från socialtjänsten.

Motionären yrkar på att Eskilstuna kommun inrättar en handlingsplan mot hedersförtryck. Här vill kultur- och fritidsnämnden lyfta fram att det redan finns skrivningar i redan befintliga planer i kommunen som rör hedersrelaterat våld och förtryck. Som exempel kan nämnas Eskilstuna – En FriStad för kvinnor och På spaning efter jämställdheten (mål 5) där det står: *”mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer ska bekämpas genom utbildningsinsatser, utveckling och kvalitetsäkrade metoder och arbetsätt*

till stöd och skydd för kvinnor som utsatts för våld. Insatser ska även ges till flickor och pojkar som upplever våld samt män som utövar våld.” Det finns även skrivningar i både skollagen och läroplanen som förebygger och motverkar hedersrelaterat våld och förtryck när de tillämpas i praktiken.

Med anledning av att det redan finns planer som innehåller arbetet med det hedersrelaterade våldet och förtrycket föreslår nämnden att det inte inrättas en ny handlingsplan. Det som däremot kan vara av betydelse är att se över och/eller skapa rutiner och riktlinjer för de avdelningar i kommunen som på olika sätt kommer i kontakt med det hedersrelaterade våldet och förtrycket för att garantera snabba och trygga insatser. Ett exempel är att Musikskolan har påbörjat ett arbete med att skapa rutiner för orosanmälan till pedagogerna som stöd. Ett annat att Ung Fritid använder metoden Machofabriken i sin sommarverksamhet för högstadieelever. Sommaren 2016 deltog 100 elever i den gruppverksamheten, 50 killar och 50 tjejer. All personal som arbetar i verksamhet får en intern utbildning i materialet.

När det gäller motionärernas förslag att kartlägga hur utbredd hederskulturen är bland unga i Eskilstuna kommun vill nämnden hänvisa till den stora kartläggningen Elvahundra som Varken hora eller kuvad har genomfört bland 1100 ungdomar och ca 50 föräldrar. Med stor sannolikhet skulle resultaten från en undersökning i Eskilstunas skolor likna de som redovisas i Elvahundra och av den anledningen behöver inte Eskilstuna göra en egen kartläggning.

Det tredje yrkandet från motionärerna är att kommunen ska inrätta en samverkansgrupp som ska verka mot hedersvåld och förtryck med representanter från berörda myndigheter och organisationer. Nämnden ser positivt på en sådan samverkansgrupp men innan den startar måste först syfte, uppdrag och mål formuleras. Det är också viktigt att representanterna i gruppen har ett tydligt mandat för vad gruppen får besluta om och det måste bli tydligt vilken tid som ska avsättas för arbetet inom gruppens ansvarsområden. Personen som blir sammankallande för gruppen föreslås ha ett nära samarbete med den nyinrättade tjänsten Kvinnofridsamordnare. Ett alternativ kan vara att se över om frågan kan rymmas i en redan befintlig samverkansgrupp men då är det viktigt att representanterna får avsatt tid för ett utökat uppdrag.

Motionärerna yrkar på att medarbetare inom berörda förvaltningar utbildas för att öka kunskapen och skapa samsyn om arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck. Förslaget går helt i linje med de mål som står i Eskilstuna – En FriStad för kvinnor och i På spaning efter jämställdheten. På kommunens Internportal finns en webbutbildning för all personal som heter Uppdrag motverka mäns våld mot kvinnor. I den tas ämnet hedersrelaterat våld och förtryck upp. De grundläggande kunskaperna kan räcka för att kommunens medarbetare ska få en samsyn för frågan. Det som behövs är att genomföra en fördjupad utbildning för de yrkesgrupper som kommer i direkt kontakt med problematiken.

Det sista yrkandet gäller att Eskilstuna kommun bör ta initiativet att inrätta en hjälptelefon. Här vill nämnden hänvisa till att det redan finns flera etablerade nationella hjälptelefoner som bemannas av kompetent personal. Som exempel kan nämnas; BRIS (Barnens Rätt I Samhället), GAPF (Glöm Aldrig Pela och Fadime), NCK (Nationellt Centrum för Kvinnofrid) och TRIS (Tjejers Rätt I Samhället). Det finns redan en sida på webben för Eskilstuna kommun med en samlad lista på hjälpnummer. Den föreslår nämnden att den blir uppdaterad och kompletterad.

Det allra viktigaste när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är att verka förebyggande så att våldet och förtrycket inte uppstår vilket redan görs på olika sätt i kommunen. Kunskap är viktigt och bra kanaler för att utbilda kommunens invånare i frågan är bland annat genom förskola, skola, SFI, föreningar, fritidsgårdar, studieförbund och inom vård och omsorg.

Finansiering

Kostnader för utbildning och representation i en samverkansgrupp finns inte inom ramen för befintlig budget.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Att arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck bidrar till att både flickor och pojkar, kvinnor och män oavsett ålder, etnisk bakgrund, sexuell läggning och funktionsförmågor får förbättrade livsvillkor. Det skapar trygghet och förbättrar folkhälsan.

Utbildningsinsatser och representation i en samverkansgrupp kommer att påverka organisationen på Kultur- och fritidsförvaltningen.

KULTUR OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Eva Königsson
Förvaltningschef

Lena Klintberg
Utvecklare

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen